

HKScan Betesbloggen No 7 år 2022

Perioden 9 oktober tom 23 oktober

Betestillväxt under perioden

Som det ser ut idag kommer vädret framöver att bli relativt mildt, 10-14 grader, och med enbart mindre nederbördsmängder. Nattemperaturen kommer att hålla sig över 3-4 grader. Det här gör att det ser bra ut med gräsens tillväxtpotential, cirka 10-15 kg ts/dag under perioden. Eftersom dagstemperaturen kommer att hålla sig runt 12 grader kommer kvalitén på det gräs som växer i praktiken få kraftfoderkvalitet, dvs mycket hög smältbarhet. Speciellt på de marker där torkan begränsat tillväxten tidigare under sommaren kan det bli hög tillväxt eftersom det där finns mycket näring kvar i marken.

Beteskvalitet och betestillväxt till betande tackor

Eftersom beteskvalitén är så hög är det lätt att tackorna konsumerar mycket och att betet därmed tar slut mycket snabbare än man trott. Ett annat problem för många fåragare med för bra bete till tackor som ska betäckas i november är att andelen trillingar kan bli hög. Bästa sättet att minska beteskonsumtionen, och därmed flushingeffekten är att öka beläggningen och beta vid lägre beteshöjd.

1-2 cm beteshöjd räcker till ett foderintag på 1 kg ts/dag, dvs underhållsbehovet till en sinlagd tacka.

2-3 cm beteshöjd räcker till ett foderintag på cirka 1,5 kg ts/dag vilket räcker väl för daglig tillväxt och en måttlig flushingeffekt.

Med en betestillväxt på 10-20 kg ts/dag motsvarar det en beläggning på cirka 10 tackor per hektar under perioden. Allteftersom betestillväxten avtar under oktober kan man sen släppa ut tackorna på en allt större areal.

Beteskvalitet och betestillväxt till växande lamm

Kvalitetsmässigt kan betet fungera bra för att ge en hög tillväxt hos lammen. Problemet för lammen kan dock vara att betet är för kort. Även om lammen är mindre än tackorna så är de mindre effektiva som betesdjur och de behöver också äta betydligt mer per kg kroppsvikt. Därför är det alltid en fördel att stödutfodra med 3-5 hg kraftfoder per dag och lamm. Även om kraftfoderpriset är rekordhøgt så är det oftast bättre ekonomi att få lammen slaktfärdiga innan betessäsongen är slut.

Långsiktiga effekter av bete i oktober-november

Oavsett hur bra betesskötseln man har så får man nästan alltid en viss negativ förändring av den biologiska sammansättningen. Andelen osmakliga arter ökar med 5-10 % och andelen smakliga arter minskar med 5-10 %. Därför är det oerhørt viktigt att man under den period när dagstemperaturen är under 12 grader, dvs. slutet på september-mitten av maj, betar så mycket det går. Under den här perioden är gräsen smakligare än baljväxter och örter och

fåren äter även de mer osmakliga, bladfattiga gräsen. Ju mer man betar under den här perioden desto bättre kan beteskvaliteten bli på sikt.

Ett annat skäl för att beta länge på hösten med vuxna, sinlagda tackor är att de fungerar som dammsugare mot parasiterna. De betar upp parasiterna men eftersom de har tåligare immunförsvar så kan parasiterna inte föröka sig lika lätt inne i tackorna och parasiternas förökningscykel bryts.

Vad är rimlig lammtillväxt så här års?

Lammens tillväxt just nu har en koppling till hur de har haft det tidigare på säsongen. Om lammen har haft en hög och god tillväxt tidigare kan de nå den igen men om de tvärtom haft en svag tillväxt från start kan den inte bli mycket högre nu i slutet av deras uppfödningstid.

Låt oss skissa på slaktlamm som väger ca 38 kg i levande vikt idag 10 oktober. De behöver öka ytterligare 5-10 kg beroende på ras och kön fram till att de är leveransklara. Se tabell nedan hur många dagar de har kvar till slakt vid olika tillväxt.

Gram/dag	100	150	200	250	300	350
Antal dagar	80	53	40	32	27	23
Datum	29-dec	29-nov	19-nov	11-nov	06-nov	02-nov

Kom även ihåg att lite äldre lamm och lamm som har haft en svajighet eller ryckighet i tillväxt ofta får ett lägre slaktutbyte. Tyvärr är det något som vi ser hos många lamm denna höst. Rådet är att öka levandevikten ca 2-3 kg för att vara på den säkra sidan.

//Gunnar Danielsson med inspel av Elisabeth Svensson på HKScan